

Polgárháború – mindjárt

Az előzetese alapján egy esemény-és akciódús filmre számít az a néző, aki nem ismeri **Alex Garland** eddigi forgatókönyvírói és rendezői munkásságát. A *Polgárháború* (*Civil War*) egy klasszikusabbnak mondható road movie, mely stílus ráhúzható Garland több munkájára (*28 nappal később*, *Expedíció*), akár csak a rendező védjegyévé váló, morális kérdéseket feszegető alkotások (*Ex Machina*, *Ők*, *A part*).

A *Polgárháború* című filmre már-már kellemetlenül igaz, hogy megváltoztatja a nézőit. Létfonosságú, hogy legyen egy nagyjából kialakult világpépünk ahhoz, hogy be tudjuk fogad-

ni, amit a rendező talán a kelleténél is természetesebb jelenségeként kezel.

Garland nem rágja a néző szájába, hogy miként is alakult ki a filmben felfestett aktuális állapot. A történet annyi, hogy egy meg nem nevezett időszakban, még csak nem is szükségszerűen a jövőben, polgárháború szakítja szét az Egyesült Államokat.

Nem tudjuk meg, hogyan kezdődött, nem tudjuk pontosan, mi volt az a bizonyos szikra, ami kiváltotta, még csak azt sem tudjuk, hogy mely ideológia mentén húzódnak a törésvonalak, egyszerűen csak kialakult egy helyzet, hogy már tankolni sem lehet, ha a benzinkutas világnézeti képe nem egyezik a miénkkel, és sosem tudhatod, éppen miért lőnek rád, vagy éppen miért nem. Ezeknek az értelmetlenségeknek a végeredményét látjuk főhőseink útja során.

A szituáció további abszurditását jól mutatja, hogy ebben a világban egy oldalon harcol a hagyományosan demokrata Kalifornia és a republikánus Texas. Ezzel is érzékelhető, hogy ami itt zajlik, mélyebb és szélesebb katasztrófa, mint amit pártpolitikai szinten kezelni lehetséges.

Ebben a helyzetben találja ki négy újságíró, a tapasztalt és kiégett Lee Smith (**Kirsten Dunst**), a cinikus adrenalinfüggő Joel (**Wagner Moura**), a sokat látott bölcs öreg, Sammy (**Stephen McKinley Henderson**) és

a lelkes, fiatal Jessie (**Cailee Spaeny**), hogy átverekszik magukat a háború sújtotta országon, hogy szóra bírják a hónapok óta szótlán, a harmadik ciklusában (!) lévő elnököt, mielőtt a nép haragja ízekre szedné és a Nyugati Erők hadserege likvidálná.

Főszereplőink haditudósítók, akik a fronton harcoló katonákhoz hasonlóan folyamatosan az események kellős közepén vannak, de nekik a fényképezőgépük a fegyverük. A kimenetelt ugyan nem tudják befolyásolni, de a tetteik ettől még nem kevésbé hősiessék: az utókornak örökítik meg az elképzelhetlent.

Garland kíméletlenül teszi fel nézőjének a kérdést, tanul-e valójában bármit is az emberiség a történelem hibáiból. Milyen morális felelőssége van a fotográfusnak, aki testközelből fényképezi le az ölést vagy éppenséggel a halált?

Létezik az a nézet, amely szerint a jövő háborúja egy olyan háború lesz, amelyet még nem látott az ember. Nem lesz konkrét ideológiai töрэspontja, mint a második világháborúnak volt, ami mentén el lehetett különíteni az

egyik és a másik oldalt, hanem egy teljesen fragmentált háború lesz. Ahol a politikai baloldal harcol a jobb oldallal, a republikánus a demokratával, a fehér ember a feketével, a keresztény a muszlimmal, a város a vidékkel, a szegény a gazdaggal.

Ha létezik egy alanyi jogon felfegyverzett nemzet (és létezik!) egzisztén-

ciális, politikai, faji, világnézeti frusztrációval, és egyszer csak valaki szikrát csihol ebben a puszkaporos légkörben, akkor vajon mekkora lángok fognak felcsapni, és mit fognak elemészteni? Főleg úgy, ha tudjuk, hogy a négy évig tartó tengerentúli polgárháborúban több amerikai halt meg, mint a két világháború, a vietnami és a koreai háború alatt összesen.

A film szerkezetének nincs íve, cselekménye lineáris, narratívája epizodikus, és a legkiszámíthatatlanabb módon váltják egymást benne a lírai és a nagyon is realista pillanatok. A film zenei aláfestésében is érdemes elmerülni egy picit, mivel mindent megtesz azért, hogy elidegenítsen minket,

ugyanis szinte minden esetben egyáltalán nem odaillesz számok és dallamok színesítik a cselekményt.

Garland nem ad konkrét válaszokat, és pont ettől olyan nyomasztó a filmje. Önvizsgálatra, gondolkodásra, vitára sarkall, miközben maga is tisztában van azzal, hogy ilyen embertelen helyzetekben nem létezik helyes döntés.

Alex Garland soha nem szórakoztatni, hanem provokálni és kizökkenteni akarja a nézőit, s ezt a szándékát aktuális filmjében is megteszi, talán eddig a legerősebben. Csak reménykedhetünk, hogy minden, amit láttunk, tényleg csak vízió marad.

Lencsar Péter